

Udskriftsdato: 23. december 2025

2009/1 BTL 128 (Gældende)

**Betænkning over Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang
i psykiatrien og lov om rettens pleje
(Tvungen opfølgning efter udskrivning)**

Ministerium: Folketinget

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien og lov om rettens pleje

(Tvungen opfølgning efter udskrivning)

[af ministeren for sundhed og forebyggelse (Jakob Axel Nielsen)]

1. Ændringsforslag

Enhedslistens medlem af udvalget har stillet 5 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 12. februar 2010 og var til 1. behandling den 25. februar 2010. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Sundhedsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og ministeren for sundhed og forebyggelse sendte den 16. december 2009 dette udkast til udvalget, jf. SUU alm. del – bilag 156. Den 12. februar 2010 sendte ministeren for sundhed og forebyggelse de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget, og den 25. februar 2010 sendte indenrigs- og sundhedsministeren supplerende høringssvar.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 17 spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra Anders Wildenschild, København S, og Rådet for Socialt Udsatte.

Indenrigs- og sundhedsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser.

Deputation

Endvidere har Medborgernes Menneskerettighedskommission (MMK) mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Flertallet repræsenterer partierne bag aftalen om satspuljen på sundhedsområdet for 2010-2013 og Pia Christmas-Møller (UFG). Lovforslaget, som er en udmøntning af aftalen om satspuljen, giver i en forsøgsperiode på 4 år adgang til anvendelse af tvungen opfølgning efter udskrivning for en meget lille gruppe patienter, som er svære at fastholde i den medicinske behandling, de ellers erfaringsmæssigt profiterer af.

Flertallet ønsker at pointere, at for at komme i betragtning til tvungen opfølgning efter udskrivning skal de i lovforslaget opstillede kriterier og forudsætninger være samtidig til stede. Patienter, der har brug for fortsat indlæggelse, skal fortsat være det. Tvungen opfølgning må ikke føre til, at patienten udskrives tidligere, end patienten ville være blevet, hvis muligheden for tvungen opfølgning ikke var til stede.

Det fremgår af lovforslaget, at kun en meget lille gruppe patienter vil opfylde kriterierne for tvungen opfølgning efter udskrivning.

Flertallet er enige om, at tvang i den psykiatriske behandling skal nedbringes væsentligt.

Flertallet ønsker med lovforslaget at forebygge og at undgå gentagne tvangsindlæggelser og andre former for tvang, der erfaringsmæssigt ellers er behov for over for den konkrete patient. Den medicinske behandling, en patient skal følge, skal have en dokumenteret god effekt på patientens tilstand. Den behandlingsmæssigt gavnlige effekt skal fremgå af patientjournalen.

Ved at sikre en kontinuerlig og velreguleret medicinsk behandling koordineret med anden sundhedsmæssig og social indsats øges målgruppens muligheder for forøget livskvalitet, idet risikoen for sygdomsforværring forebygges.

Flertallet bemærker, at ministeren i sin besvarelse af spørgsmål 17 har udtalt, at et ændringsforslag, der pålægger politiet at optræde i civil ved deltagelse i tvungen opfølgning, er overflødig, fordi det med den i regeringens lovforslag foreslåede bestemmelse er sikret, at politiet skal møde op i civil, medmindre der helt undtagelsesvis ikke er mulighed herfor.

Flertallet lægger stor vægt på, at tvungen opfølgning efter udskrivning med lovforslaget indføres i en forsøgsperiode på 4 år, og på, at ordningen vil blive fulgt tæt af Sundhedsstyrelsen, som til formålet nedsætter en bredt sammensat følgegruppe. Ordningen vil blive evalueret i god tid før udløbet af forsøgsperioden med henblik på stillingtagen til afslutning eller videreførelse af adgangen til tvungen opfølgning efter udskrivning.

Flertallet finder det naturligt, at de faktorer, der skal evalueres på i forsøgsperioden, udfærdiges i samarbejde med de organisationer m.fl., der skal udgøre følgegruppen.

Flertallet lægger desuden stor vægt på, at Folketingets Sundhedsudvalg og Tilsynet i henhold til grundlovens § 71 løbende informeres om virkningerne af loven gennem en kvartalsvis underretning om status for benyttelse af ordningen og gennem den redegørelse, som Sundhedsstyrelsen efter perioden 2010-2013 vil udarbejde.

Endelig lægger flertallet vægt på, at patienterne med lovforslaget sikres ret til at klage og få beslutningen om tvungen opfølgning prøvet ved det psykiatriske patientklagenævn og retten, og at dette skal ske inden for tidsfrister, der sikrer en kontinuerlig positiv effekt af den medicinske behandling.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (EL):

Til § 1

1) Det under *nr. 1* foreslåede § 13 d, *stk. 2* affattes således:

»Stk. 2. Overlægens beslutning om tvungen opfølgning efter udskrivning skal forelægges en uvildig speciallæge i psykiatri, som på grundlag af sin undersøgelse af patienten og de modtagne oplysninger vurderer, at anvendelse af tvungen opfølgning efter udskrivning er nødvendig. Ved uenighed mellem de to lægers vurdering af situationen er den behandlende overlæges vurdering afgørende. Uenighed mellem de to læger skal dog mundtligt og skriftligt oplyses over for patienten. Overlægens beslutning om tvungen opfølgning efter udskrivning kan alene indeholde et pålæg til patienten om at møde op til medicinering i det psykiatriske sygehusvæsen. Ved beslutning om tvungen opfølgning efter udskrivning skal overlægen endvidere ordinere opsøgende behandling ved et udgående psykiatriteam.«

[Second opinion-vurdering af behovet for tvungen opfølgning efter udskrivning og opsøgende behandling ved tvungen opfølgning efter udskrivning]

2) Det under *nr. 1* foreslåede § 13 d, *stk. 3*, affattes således:

»Stk. 3. Hvis patienten ikke møder op til medicinering, kan overlægen beslutte, at patienten skal afhentes af politiet, der skal optræde i civil, og bringes til tvangsmedicinering på en psykiatrisk afdeling. Der skal ved afhentningen være en sundhedsperson til stede, der har indgået i behandlingen af patienten. Modstand fra patientens side i forbindelse med afhentning skal ikke komme patienten processuelt til skade. Medicineringen af patienten kan i disse tilfælde alene foregå på en psykiatrisk afdeling.«

[Politiet optræder i civil, tilstedeværelse af sundhedsperson, der har indgået i behandlingen af patienten, modstand i forbindelse med afhentning]

3) I den under *nr. 1* foreslåede § 13 d indsættes som *stk. 7*:

»Stk. 7. Patienten kan som alternativ til tvungen opfølgning efter udskrivning vælge fortsat indlæggelse.«

[Patientens ret til at vælge behandling under indlæggelse]

4) I det under *nr. 5* foreslåede § 26, *stk. 1, 4. pkt.*, ændres »behandlingsstedet« til: »patientens hjem«.

[Besøg af patientrådgiver i hjemmet]

5) I det under *nr. 6* foreslåede § 32, 2. *pkt.*, udgår », *stk. 1*,«.

[Klagers opsættende virkning]

Bemærkninger

Til nr. 1

Med ændringsforslaget forudsættes det, at overlægens beslutning om tvungen opfølgning efter udskrivning skal tiltrædes af en uvildig speciallæge i psykiatri. Uvildighed foreligger, når speciallægen i psykiatri ikke har været ansat på det afsnit, hvor patienten er indlagt, og ikke har haft ansvaret for patientens behandling. Med forslaget stilles der krav om, at den ordinerede opsøgende behandling ikke må afsluttes i den periode, hvor der er ordineret tvungen opfølgning.

Til nr. 2

Med ændringsforslaget stilles der krav om, at politiet skal optræde i civil ved afhentning af en patient, der skal bringes til hospitalet til tvangsmedicinering. Herudover stilles der krav om, at den sundhedsperson, der skal være til stede ved eventuel afhentning af patienten, skal have indgået i behandlingen af patienten. Endvidere stilles der krav om, at modstand i forbindelse med afhentning ikke skal komme patienten processuelt til skade.

Til nr. 3

Med ændringsforslaget får patienten ret til at vælge fortsat indlæggelse som alternativ til tvungen opfølgning efter udskrivning.

Til nr. 4

Med ændringsforslaget gives patienten ret til at vælge besøg af en patientrådgiver i hjemmet.

Til nr. 5

Med ændringsforslaget stilles der krav om, at alle klager over tvungen opfølgning efter udskrivning efter § 13 d har opsættende virkning.

Louise Schack Elholm (V) Preben Rudiengaard (V) fmd. Birgitte Josefsen (V) Sophie Løhde (V)

Flemming Møller (V) Liselott Blixt (DF) Karin Nødgaard (DF) Vivi Kier (KF)

Pia Christmas-Møller (KF) nfmd. Sophie Hæstorp Andersen (S) Flemming Møller Mortensen (S)

Karen J. Klint (S) Julie Skovsby (S) Karl H. Bornhøft (SF) Jonas Dahl (SF)

Anne Marie Geisler Andersen (RV) Per Clausen (EL)

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 128

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra ministeren for sundhed og forebyggelse
2	Supplerende høringssvar, fra indenrigs- og sundhedsministeren
3	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Henvendelse af 3/3-2010 fra Anders Wildenschild, 2300 København S
6	Materiale udleveret ved foretræde 24/3-2010 af Medborgernes Menne- skerettighedskommission (MMK)
7	1. udkast til betænkning
8	Henvendelse af 9/4-2010 fra Rådet for Social Udsatte

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 128

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelsen af 3. marts 2010 fra Anders Wildenschild, København S, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kommentarer til høringssvar fra Institut for Menneskerettigheder, jf. L 128 – bilag 2, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvilke særlige initiativer der vil blive taget for at sikre en effektiv indsats over for de hårdest ramte psykisk syge, der ikke har gavn af medicinsk behandling, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm., om LAP bliver repræsenteret i den følgegruppe, der skal følge forsøget med tvungen opfølgning, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm., om der gennemføres en undersøgelse af, under hvilke omstændigheder og hvorfor personer, der hører til målgruppen for tvungen opfølgning, vælger at ophøre med medicinering, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der giver en patient ret til en second opinion, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der sikrer, at politiet skal optræde i civil ved deltagelse i tvungen opfølgning, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, som indebærer, at det klart fremgår, at den ordinerede opsøgende behandling ikke må afsluttes i den periode, hvor der er ordineret tvungen opfølgning, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå

- 9 Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der præciserer, at der skal være en sundhedsperson til stede, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der indebærer, at modstand i forbindelse med afhentning ikke skal komme patienten processuelt til skade, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der sikrer, at det af lovens tekst fremgår, at der skal anvendes lægemidler, hvis gavnlige effekt på patienten er kendt og dokumenteret i journalen, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der præciserer, at patienten har ret til besøg af en patientrådgiver i hjemmet, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der præciserer, at der ikke er klagefrist, og at klagens opsættende virkning skal respekteres, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der sikrer, at der også er klageret ved en beslutning om forlængelse af den tvungne opfølgning, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, som giver patienten ret til at vælge fortsat indlæggelse som alternativ til tvungen opfølgning, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om kommentar til henvendelsen af 9/4-2010 fra Rådet for Socialt Udsatte, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm., om der nu er etableret en fælles forståelse med justitsministeren om, hvorledes det sikres, at politiet i tilfælde af medvirken til afhentning til tvangsmedicinering altid optræder i civil, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå